

Конституційний Суд України
Національна академія правових наук України
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Інститут держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України
Євразійська асоціація правничих шкіл та правників

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

*збірник тез
VI Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 85-річчю від дня народження
доктора юридичних наук, професора, академіка-
засновника НАПрНУ, першого Голови
Конституційного Суду України
Леоніда Петровича Юзькова*

(м. Хмельницький, 31 березня 2023 року)

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
2023**

П 68 **Правові засади організації та здійснення публічної влади:** збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 31 березня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. 599 с.

ISBN 978-617-7572-61-8

У збірнику представлені доповіді, які були подані на VI Міжнародну науково-практичну конференцію «Правові засади організації та здійснення публічної влади», присвячену 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова, що відбулась у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова 31 березня 2023 року. Розміщені у збірнику тези доповідей стосуються таких напрямів: «Роль доктрини Леоніда Юзькова у розвитку правових засад організації та здійснення публічної влади в Україні», «Конституційно засади організації публічної влади: вітчизняний та зарубіжний досвід», «Особливості здійснення публічної влади в умовах воєнного стану», «Проблеми та перспективи реформування територіальної організації публічної влади в Україні», «Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації», «Фінансово-правові аспекти організації та здійснення публічної влади», «Електронне урядування як основа взаємодії держави та суспільства».

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, студентів, аспірантів та докторантів, практичних працівників і широкий читацький загал.

Організаційний комітет VI Міжнародної науково-практичної конференції «Правові засади організації та здійснення публічної влади», присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова, не завжди поділяє думку учасників конференції.

У збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація та стилістика, які були запропоновані учасниками конференції.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу, дотримання принципів академічної доброчесності несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

УДК 342.9(477)

© Колектив авторів, 2023

© Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023

ISBN 978-617-7572-61-8

ЗМІСТ

Андон'єва В. Л. Особливості кримінально-правового регулювання торгівлі людьми в умовах воєнного стану.....	13
Андрійко О. Ф. Трансформаційні процеси в Україні і адміністративне право	15
Бабій Р. В. Інститут бізнес-омбудсмана в механізмі захисту економічних прав людини: соціально-історичні та політико-правові умови та фактори виникнення	18
Баймуратов М. О., Кофман Б. Я. Формування парадигми «права людини – муніципальні права людини – муніципальна людина» як стратегічно-базового напрямку демократичної правової державності	21
Бальцій Ю. Ю. Децентралізація публічної влади: питання визначення та шляхи вдосконалення	25
Барвіненко В. Д. Принцип врахування історичних, національно-культурних, соціально-економічних та інших особливостей здійснення місцевого самоврядування....	27
Батанов О. В. Розвиток конституції України у фокусі конституціоналізації інституту центрального банку в зарубіжних країнах.....	30
Батанова Н. М. Проблеми конституційно-правової відповідальності Верховної Ради України.....	34
Бачинський Д. В. Особливості розвитку сучасного маркетингу в Україні.....	37
Бедрій Р. Б. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні сталого економічного розвитку громад в умовах воєнного стану	40
Бекас Я. А. Пріоритетні напрямки формування ефективної системи управління якістю в Україні.....	42
Бесчастний В. М. Актуальні питання діяльності секретаріату Конституційного Суду України.....	44
Бичок С. В., Ніколаєва Л. В. Аналіз ефективності впровадження електронного урядування в Україні: досягнення та проблеми.....	47
Борисенко М. В. Незаконне збагачення з точки зору кримінального права: проблемні аспекти і можливості їх вирішення	50
Бригінець О. О. Перспективи розвитку міжнародного валютного контролю	53
Буханевич О. М., Івановська А. М. Побудова сервісної демократичної держави: досвід європейських країн.....	55
Vahanova L. Legal basis for confiscation of business of citizens aggressor country.....	57
Васечко В. О. До питання правового регулювання тимчасового захисту переміщених осіб в Європейському Союзі	59
Васюта Ю. В. Конституційні засади розслідування кримінальних правопорушень спільними слідчими групами	62
Ватрас В. А. Місце постанов Верховної Ради України у системі джерел сімейного права	65
Ващенко Д. О., Чубань В. С. Перспективи удосконалення діяльності органів публічної адміністрації.....	67
Виговська Т. В. Екстероризм як напрямок державної політики росії в Україні.....	69
Виговський Д. Л. До питання використання категорії «військовополонений» згідно з чинним Кримінально-виконавчим кодексом України.....	71

Виговський Л. А. Реалізації публічної політики в Україні в умовах воєнного стану	73
Висоцька А. Ю. Комунікативна компетентність як елемент процесу комунікації в організаційному середовищі	76
Вінник О. М. Інституційна форма державно-приватного партнерства: проблеми запровадження в Україні	77
Віннікова Г. В., Гайдученко С. О. Роль держави у розвитку соціальної інфраструктури села	80
Владовська К. П. Адміністративно-правові засади регулювання публічної служби в органах місцевого самоврядування в умовах воєнного стану	82
Власенко В. В. Публічна влада в умовах цифровізації	84
Вовк В. М. Соціальні мережі як канал комунікації органів публічної влади і населення	87
Возний М. В. Адміністрування митних платежів як форма реалізації публічної влади	89
Volkova D. State service of Ukraine on ethnopolitics and freedom of conscience and improvement of the constitutional legislation on religious organizations	92
Волкова І. В. Повідомлення учасників цивільних справ в умовах воєнного стану	94
Гаврилюк Р. О. Тимчасові зміни правового режиму бюджетних коштів України в умовах воєнного стану як прояв «воєнного» парламентаризму.....	99
Гаврік Р. О. Відібрання дитини від батьків без позбавлення батьківських прав як спосіб захисту прав дитини органами прокуратури	101
Гайдученко С. О. Фінансова деценалізація як чинник становлення самодостатньої системи місцевого самоврядування.....	104
Галус О. О. Публічний контроль за наданням адміністративних послуг.....	105
Гедульянов В. Е. Відкликання народного представника з вільним мандатом: перспективи для України.....	107
Гиляка О. С. Сучасні проблеми захисту персональних даних особи в умовах цифровізації	109
Гнидюк О. Я. Адміністративна діяльність Державної прикордонної служби України як складова сектору безпеки і оборони України.....	112
Гонтківський Ю. М. Основні тенденції розвитку зарубіжного парламентаризму	113
Горбань Н. С. Окремі проблемні питання законодавчої регламентації повноважень посадових осіб органів місцевого самоврядування, які уповноважені вчиняти нотаріальні дії	116
Горобінська Є. А. Проблеми працевлаштування внутрішньо переміщених осіб під час війни	118
Гринік А. В. Публічне адміністрування в адміністративно-політичній сфері.....	120
Гринько С. Д. Військова служба як державна служба особливого характеру	122
Грицишина Л. В. До питання державної реєстрації шлюбу під час воєнного стану	125
Грищук В. К. Теоретико-прикладні проблеми конституціоналізму в контексті наукових поглядів професора Юзькова Л. П.....	127
Гуменюк О. Г., Кушнір А. Ю. Комунікативний потенціал керівника	138
Демиденко А. Л. Неурядові правозахисні організації та їхня роль у процесах відбудови міст.....	140

Дзера А. С. До питання про теоретичні основи інституту конституційних прав і свобод людини і громадянина в зарубіжних країнах	142
Динник І. П. Сучасні виклики та тенденції розвитку громадянського суспільства в умовах воєнного стану	143
Діденко Н. Г. Трансформація системи охорони здоров'я в умовах війни.....	146
Діміч М. О. Юридичні ознаки договору простого товариства	148
Долинська М. С. До питання вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування під час воєнних дій в Україні	151
Дончак Л. Г., Шкварук Д. Г. Обґрунтування наукових підходів до розгляду адміністративних послуг та їх основні ознаки	154
Дубовик А. П. Законодавче і нормативне врегулювання доступу до публічної інформації	157
Дуфенюк О. М. Аксиоми балансу об'єктивності та суб'єктивності у кримінальному провадженні	159
Єросова А. А. Сучасний стан електронного судочинства в Україні	161
Єсімов С. С. Конституційно-правові засади інформаційного суспільства в контексті конституційної доктрини Л. П. Юзькова	164
Жданкіна Л. К. Аналіз перспектив адаптації українського законодавства до стандартів Європейського Союзу на прикладі формування нових доктринальних підходів (Комісія Ландо, Draft Common Frame of Reference тощо) в аспекті захисту конституційних прав..	167
Жила К. В., Чубань В. С. Основні завдання органів публічної влади в умовах воєнного стану	174
Завада Р. С. Адміністративно-правові заходи удосконалення правової політики електронного урядування: позитивний закордонний досвід	175
Загороднюк Д. А. Правова пропаганда: до питання новелізації форм правового виховання у контексті доктрини конституційної демократії.....	177
Задорожний Ю. А. Функціонування судової влади в умовах війни: на шляху подолання викликів.....	180
Заєць Д. В., Кушнір В. А. Особливості дотримання прав неповнолітніх, які розлучені з сім'єю органами Держприкордонслужби	183
Захаркевич Н. П., Арзянцева Д. А. Потенціал інформаційно-комунікаційних технологій при формуванні іміджу органів публічного управління.....	186
Зуб А. В. Роль органів публічної влади в забезпеченні права на освіту для дітей з особливими потребами.....	189
Івановська Є. Д. Адміністративно-правовий механізм забезпечення прав і свобод людини в діяльності Національної поліції.....	192
Ігнатенко О. С., Ігнатенко Д. О. Ризики здійснення публічної влади у сфері транспортного обслуговування населення в умовах воєнного стану	193
Іжевський П. Г. Фінансування системи охорони здоров'я України в умовах воєнного стану	196
Ільєва Н. В. Публічно-правовий статус інституту нотаріату в Україні	199
Ільїна А. О. Електронне урядування як фактор удосконалення системи публічного управління.....	201

Дуфенюк Оксана Михайлівна,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету №1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

АКСІОМИ БАЛАНСУ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ТА СУБ'ЄКТИВНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Аксиома 1: *об'єктивність та суб'єктивність є полярними концептами.* У науковій доктрині об'єктивність пов'язується із реальністю, яка не залежить від людського сприйняття, можливостей пізнання. Натомість суб'єктивність полягає в суб'єктивному віддзеркаленні об'єктивного, що породжує у свідомості певні суб'єктивні образи реальності [1, с. 55]. Об'єктивність в рамках кримінального провадження покликана забезпечити відповідність здобутого знання фактичним обставинам справи, тобто досягнення об'єктивної істини [2, с. 193; 3, с. 88; 4; 5; 6, с. 83]; неупередженому дослідженні всіх обставин справи [7, с. 12]; стримуванні іманентної обвинувальної спрямованості суб'єктів процесуальної діяльності [8, с. 105]. Разом з тим, останніми роками дедалі частіше лунають голоси, які підкреслюють надмірну абстрактність об'єктивності [9, с. 119-120], критику об'єктивної істини [10, с. 7-10]. В момент завершення кримінального провадження, підтверджують зарубіжні фахівці, неможливо осягнути ідентичну копію реальної дійсності, а тільки її «тінь», репродукцію [11, с. 167, 169]. На відміну від об'єктивності, суб'єктивність будь-якої сфери людської діяльності не потребує доведення. Суб'єктивність у кримінальному провадженні в найбільш концентрованому вигляді продукується через застосування оцінних понять, стандартів, формування внутрішнього переконання.

Аксиома 2: *у кримінальному провадженні відбувається конвергенція об'єктивності та суб'єктивності.* Немислимо собі уявити кримінальне провадження у демократичній державі, в якому допускається сваволя якогось суб'єкта. Неможливо вважати справедливим правосуддя, якщо судом ухвалено рішення, яке не ґрунтується на фактичних обставинах справ та зібраних доказах. Так, можливо ці обставини не є «точною копією» об'єктивності, але ми маємо в максимально можливий спосіб наблизитися до неї. Найбільш оптимальним вбачається досягнення такого балансу, коли більша міра об'єктивного доповнена мінімально необхідною мірою суб'єктивного. Тож всупереч існуючому скептицизму, вважаємо, у ситуації правозастосування відбувається зближення об'єктивності та суб'єктивності через приборкання суб'єктом процесуальної діяльності власних емоцій, стереотипів, приватних інтересів, через прагнення зрозуміти та пізнати всебічно, повно та неупереджено обставини справи, зібрати докази, їх оцінити та ухвалити рішення. Уповноважений суб'єкт діє аналогічно до того, як діяв би «сторонній спостерігач» за аналогічних умов. Більшість діяла би так за аналогічних умов.

Безперечно, такий підхід не виключає існування окремих думок чи суперечностей в поглядах. У дискусії про те, скільки існує «правових рішень» (чи тільки одне «правове рішення», одна «справжня» правова реальність, яку суддя повинен віднайти і проголосити, чи їх може бути кілька), А. Мірошніченку вдається значною мірою примирити опонентів. Правник наголошує, кожен добросовісний суддя може дійсно бачити лише одне єдине вирішення проблеми і, керуючись своїм праворозумінням, повинен обрати із множини альтернатив лише один варіант. Утім, оскільки кожен суддя може мати своє власне «єдино можливе» розуміння, виявляється, що таких «єдино можливих» (під суб'єктивним кутом зору) розумінь може бути багато [12, с. 5].

Аксиома 3: *потрібні спеціальні механізми, які б стримували суб'єктивізм та посилювали об'єктивність процесуальної діяльності та прийняття рішень.* Вся

кримінально-процесуальна форма об'єктивує процес досудового розслідування та судового розгляду. Разом з тим, можна виокремити такі механізми, які володіють додатковим потенціалом для мінімізації суб'єктивізму, а отже, посилення об'єктивності кримінального провадження. Без претензії на вичерпність, наведемо деякі з них.

Механізм інституційної незалежності та чіткого визначення меж дискреції. Цей механізм передбачає забезпечення незалежності суб'єкта процесуальної діяльності від стороннього втручання у діяльність, від зовнішнього впливу на процесуальні рішення, а також виключення свавілля через визначення допустимих альтернатив дій та визначення алгоритмів дій. Суть розсуду полягає в можливості обрати певний варіант рішення з множини альтернатив, проте така свобода не означає свавілля, оскільки існують встановлені законом межі такої свободи [13, с. 114].

Механізм впровадження системи «ваг і стримувань». Йдеться про систему передбачених законом фільтрів-запобіжників, які гіпотетично роблять недопустимим порушення прав та свобод людини через суб'єктивне переконання певної особи. Доцільність та обґрунтованість застосування найбільш репресивних процесуальних інститутів має знайти «однотумців» серед суб'єктів різних інстанцій як підтвердження правильності оцінки фактів. За задумом законодавця, отримання дозволів на проведення процесуальних дій, погодження певних процесуальних рішень не є даниною бюрократії, а пошуком підтвердження того, що інші суб'єкти в такій ситуації діяли б аналогічно, що є підтвердженням об'єктивності у світлі вище згаданої концепції «стороннього спостерігача». Механізм «ваг і стримувань» діє завдяки існуванню процедури оскарження дій, рішень та бездіяльності, що також, безперечно, є одним із важливих інструментів приборкання суб'єктивного свавілля у кримінальному процесі.

Механізм впровадження імперативу обґрунтованості та вмотивованості процесуальних рішень. Аргументація процесуальних рішень дозволяє простежити хід думок суб'єкта, упевнитися, що об'єктивних підстав та справедливих, раціональних доводів зроблених висновків, правових оцінок.

Механізм верифікації отриманого результату. Якщо виникають сумніви в об'єктивності отриманого результату, отримання додаткової інформації, яка може змінити внутрішнє переконання, доречним є застосування перевірки такого результату, вжиття заходів для підтвердження його достовірності. До таких верифікаційних інструментів можна віднести інститут перегляду рішень, проведення повторного допиту, повторної експертизи тощо.

Механізм рефлексійної компетентності. Йдеться про розвиток критичної самооцінки суб'єкта процесуальної діяльності, здатність до самоаналізу і вміння розрізняти та стримувати власний суб'єктивізм. Рефлексійна компетентність суб'єкта процесуальної діяльності вбачається у здатності до застосування інтелектуальних і вольових ресурсів для критичного мислення, самоаналізу власних дій та рішень, моделювання різних варіантів розвитку подій з метою всебічного та неупередженого вивчення обставин кримінального правопорушення, оцінки доказів, формування внутрішнього переконання та прийняття на цій основі справедливих процесуальних рішень.

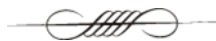
Механізм підвищення правової культури та правосвідомості. Самоаналіз дієвий тільки тоді, коли у правовій свідомості суб'єкта правозастосування «імплантовано» еталонний стандарт, прийнятий спільнотою правників та науковою доктриною, наприклад, ідея верховенства права, законності, максима справедливості, стандарт доказування «поза розумним сумнівом» і т.д. Цей еталон має бути надійним індикатором, що сигналізуватиме про загрозу превалювання суб'єктивності над об'єктивністю.

Підсумовуючи зауважимо, обмежений обсяг публікації не дозволяє докладно висвітлити ці та інші механізми зниження суб'єктивізму (механізм звуження діапазону процедур, які потребують втручання суб'єкта; механізм юридичної відповідальності за

вихід за межі дискреції та ін.). Тож дискурс щодо балансу в дихотомії «об'єктивність – суб'єктивність» у кримінальному провадженні матиме продовження.

Література:

1. Надибська О. Я. Аналіз об'єктивного та суб'єктивного в соціальній реальності. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 3. С. 55–58.
2. Прилуцький П. В. Проблема істини в теорії кримінального судочинства. *Вісник Запорізького державного університету*. 2004. № 2. С. 192–194.
3. Яновська О. Г. Роль суду в змагальному кримінальному судочинстві. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 87–91.
4. Нор В. Т. Істина у кримінальному судочинстві: ідея, догма права, реалізація. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. 2010. № 2. С. 1–14.
5. Рогатинська Н. З. Встановлення об'єктивної істини як мета доказування. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 4. С. 268–271.
6. Шульгін С. О. Оцінка слідчим і прокурором доказів при прийнятті процесуальних рішень на стадії досудового розслідування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09; Науково-дослідний інститут публічного права; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ МВС України. Київ, 2021. 260 с.
7. Чурікова І. В. Всебічність, повнота й об'єктивність процесуальної діяльності слідчого. автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2009. 16 с.
8. Гмирко В. П. Об'єктивізм як технологічна засада способу доказування в кримінальному процесі. *Вісник Академії митної служби України*. 2012. № 1. С. 104–111.
9. Степенко Ю. В. До поняття об'єктивності в судочинстві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. Вип. 10-1(2). С. 118–120.
10. Павлишин А. Проблеми встановлення істини у кримінальних справах. *Wrocławsko-Lwowskie Zeszyty Prawnicze*. 2011. № 2. С. 5–18.
11. Піх Ю. Матеріальна істина як мета та засада кримінального провадження федеративної республіки Німеччини. *Вісник Львівського університету*. 2019. Вип. 69. С. 161–172.
12. Мірошніченко А. Суддівський розсуд, судова помилка та суддівське свавілля: погляд через призму юридичної відповідальності суддів. 59 с. URL: <https://www.academia.edu/43070667>.
13. Шевченко А. В. Суддівський розсуд і суддівське свавілля: межі дозволеного та відповідальність за їх порушення. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 3. С. 111–120.

Єрсова Анастасія Анатоліївна,
аспірантка кафедри фінансового та адміністративного права
Національного університету біоресурсів і природокористування України

СУЧАСНИЙ СТАН ЕЛЕКТРОННОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Актуальність. Сучасне життя важко уявити без прогресу, тобто прагнення до максимального удосконалення. Стрімкий розвиток інформаційних технологій, сучасні способи фіксації та передачі інформації зачіпають всі сфери людської діяльності, впливаючи також на доказову базу в процесальних процесах. З'являється чимало різновидів цифрових, а також електронних носіїв, які відрізняються від звичних для нас паперових. Правосуддя і судочинство як сили, що забезпечують захист прав і свобод людини і громадянина, зобов'язані йти в ногу з часом, а тому не є винятками. В умовах